Eduskunnan sivistysvaliokunta

Lausuntopyyntö 30.4.2025. VNS 2/2025 vp
Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026—2029.

Kirjallinen asiantuntijalausunto / Opintokeskukset ry

Opintokeskukset ry kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026—2029.

Opintokeskukset ovat järjestöjen oppilaitoksina yksi vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista ja osa suomalaista koulutusjärjestelmää. Opintokeskusten järjestämä koulutus tukee osaltaan Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026-2029 kirjattua hallituksen tavoitetilaa, jossa suomalaisten mahdollisuuksia rakentaa tulevaisuutta parannetaan mm. koulutuksella, osaamistason nostolla sekä turvaamalla hyvinvointiyhteiskunnan palvelut.

Suomen 11 opintokeskusta ovat yhdessä maamme suurin vapaaehtoisten kouluttaja. Kansalaisjärjestöstrategian 2023–2027 mukaan vapaaehtoistoiminta nostaa yhteiskunnan kokonaishyvinvointia. Opintokeskukset toimivat kaikkialla Suomessa ja pitävät yllä paikallisen yhdistystoiminnan, hyvinvoinnin, kriisinkestävyyden ja asukasdemokratian osaamista. Iso osa opintokeskusten koulutuksissa hankitusta osaamisesta tukee myös työelämässä tarvittavaa uutta osaamista. Sivistysbarometrin 2024 mukaan yli 80 % jo opintokeskuksissa opiskelleista pitää opintokeskuksia tärkeinä suomalaisten kouluttautumisessa läpi elämän. Opintokeskukset osana aikuiskoulutusta ja elinikäisen oppimisen mahdollistajina pystyvät vastaamaan myös yhä kasvavan maahan muuttaneen väestön koulutustarpeeseen sekä aikuisten perustaitoja vahvistavan koulutuksen tarpeeseen.

Opintokeskusten rahoitukseen kohdistui vuodelle 2024 lähes 23 % leikkaus. Tämä on heikentänyt opintokeskusten kykyä kouluttaa ja tukea kansalaisyhteiskuntaa. Suomalaisen kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset sekä osaamisen vahvistaminen on kuitenkin turvattava. Hyvinvoiva ja demokraattisesti toimiva yhteiskunta tunnistaa myös yhteiskunnan taloudellisen vakauden merkityksen. Opintokeskukset ry pitää positiivisena julkisen talouden suunnitelman linjausta vähentää opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionavustusten kokonaissäästöjä. Ylläpidetään edelleen suomalainen demokraattinen hyvinvointiyhteiskunta ja turvataan panostus matalan kynnyksen valtakunnalliseen järjestöjen koulutustoimintaan. Opintokeskukset ry esittää, että selonteossa vuosille 2027-2029 OKM:n hallinnonalalle vielä kohdentamattomat säästöt jätetään toteuttamatta.

Helsinki 5.5.2025

Tuula Kumpumäki
puheenjohtaja
Opintokeskukset ry